

75. TOČKA NEKIH NADVSE LEPIH POTI

To je pravzaprav naključje, kakršnih je sicer vse polno v tem našem življenju.

Pred dnevi je v uredništvo Planinskega vestnika prispelo pismo Lada Cvetka, v katerem se v imenu primorskih planincev spominja življenjskega jubileja zdravnika in planinca dr. Branka Šalamuna. V nadaljevanju zapisa je jubilarov nekakšen samointervju, ki se končuje z željo, da bi na Vremščici zrasla planinska koča.

Le nekaj dni pozneje pa je v uredništvo prispelo pismo dr. Šalamuna, v katerem piše, da ga je pisanje o TV nanizanki s slovenske planinske transverzale v Planinskem vestniku spodbudilo k pisanju o bodoči koči na Vremščici.

Tako združujemo pod en naslov vse tri prispevke s tistega predela naše (tudi hribovite) domovine, od koder je na straneh PV tako malo novic. (Op. ur.)

JUBILANT DR. BRANKO ŠALAMUN

Konec maja letošnjega leta je dopolnil 75 let doktor Branko Šalamun iz Kopra. Malokdo od živečih primorskih planincev je tako znan in priljubljen, kot je zdravnik — pediater, duhovit sogovornik in retorik Branko Šalamun.

Dr. Šalamun je prišel v Koper leta 1950 z že formirano družino. Organiziral je otroško ambulantno in otroški oddelek v koprski bolnišnici ter kmalu zatem prevzel mesto ravnatelja bolniških oddelkov od Ankaranu do Pirana. Tu je posvetil svoje znanje zdravljenju mladih rodov južno-primorskih občin, ki so se rojevali in zdravili v bolnišnici. Število staršev, ki so mu hvaležni, ne bo znano nikoli, zagotovo pa je eden med njimi tudi avtor tega zapisa.

Vsi, ki vsaj površno poznamo doktorja Šalamuna, vemo, da je ta dobri človek ob bežnih srečanjih vedno nasmejan in dobre volje ter pripravljen pokramljati o vsem mogočem.

Branko Šalamun je bil v začetku šestdesetih let na čelu Planinskega društva Koper. V skromnosti, ki je prislovična za mnoge slovenske planince, pa meni, da so bila tista tri leta predsednikovanja bolj revna kar se tiče društvene dejavnosti. Misli, da je le nekaj prispeval, ker mu je uspelo pridobiti mnogo mlajšega predsednika PD, zdaj žal že pokojnega Vinka Lovrečiča, ki je pozneje v svojem 10-letnem vodenju Obalnega planinskega društva pomladil društvo.

Da bi nam živel še mnogo leta, dragi doktor Šalamun, Vam kličemo vsi, kar nas dobrih je ljudi!

ZAKAJ HODIM V GORE?

»Vprašali ste me, zakaj sem pričel hoditi v gore in zakaj še vedno hodim v planine, zato Vam skušam odgovoriti.

Dr. Viktor Vovk, Tržačan, predvsem planinec in ustanovitelj planinskega društva ob morju v Kopru, je rekel:

»Planinstvo se začne na domačem vrtu.«

Tudi moje planinstvo korenini na dedkovem vrtu, ob majhni hišici v Ptuj. Iz nje ga me je mlada mama vodila vsa leta prve svetovne vojne na vsakodnevne popoldanske sprehode v ptujsko okolico, od Ljudskega vrta do Mestnega vrha.

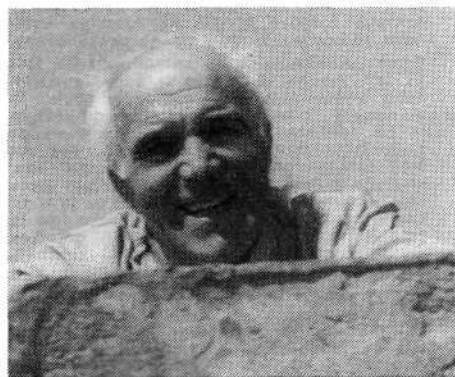
Pozneje sem posnel svoje vzornike: Janka Pertota, požrtvovalnega primorskega vzgojitelja in sokolskega načelnika, prodornega športnika Marjana Pavšiča, ki je bil v hudi zimi 1929 moj inštruktor smučanja — in sem tekmoval s svojimi vrstniki, predvsem pod okriljem demokratičnega sokolskega društva v mestu Ptuj, od letnega telovadišča v Ljudskem vrtu do počitniških taborenj.

Seveda sem v mladih letih pretiraval. Živo se spominjam vročega poletnega dne, ko sem od zgodnjega jutra do srede noči ob polni luni prehodil pot iz Logarske doline, mimo Rinke in Okrešlja na Kamniško sedlo, čez Planjavo in Ojstrico nazaj v dolino in čez Okrešelj do vrha Mrzle gore — pa ne po markiranih poteh.

Ko sem odrasel družinskim sprehodom in izletom, sem zahajal v gore večinoma sam, kot študent medicine pa vedno bolj s člani nove družine: od moje žene do najinih otrok in sedaj do vnukov.

Zakaj še vedno zahajam v planine? Zato, ker to — hvala bogu, pa tudi moji materi in ženi — še morem. Hodim zaradi teles-

Dr. Branko Šalamun

nega in duševnega zdravja, svojega, in zaradi spodbude mojim najbližjim, pa tudi zaradi dobre planinske tovarišije. Bolj sam kot v družbi sem reševal — in rešil — marsikateri osebni, življenjski in poklicni problem.

Svoje planinstvo bi rad zaključil v kraških Gabrčah, domovini primorske Miklove Zale, Srebrne — in moje junakinje zvestobe, s prizadevanjem, da dobi čudovita gora Vremščica na 75. točki slovenske planinske poti od Maribora do Kopra svoj planinski dom.«

L. C.

ČUDOVITA VREMŠČICA

Neutrudni slovenski pisatelj Anton Ingolič je prehodil slovensko planinsko pot od Maribora do Kopra v treh počitniških mesecih od 1959. do 1961. leta. Leta 1986 je v založbi Mladinske knjige (z odgovornim založnikom Borutom Ingoličem) izšla mladinska planinska povest »Čudovita pot«. Oče te poti, imenovane transverzala, je mariborski profesor in planinec Ivan Šumljak. Pot je zasnoval kmalu po drugi svetovni vojni prek Pohorja in počasi zagotovil njeno nadaljevanje s sklenjenim zaporedjem rdeče-belih markacij s številko 1 vse do Postojne in njene svetovno znane jame.

Planinci z Obale smo transverzalo podaljšali vse do Kopra, nakar je profesor Šumljak izbral sklenitev krožne poti s tako imenovano razširjeno potjo do domačega Maribora z 19 obveznimi in 43 neobveznimi točkami.

Od 1958. leta, ko je izšel prvi vodnik po transverzali, do sredine 1974. leta, v katerem je izšla četrta dopolnjena izdaja vodnika, je prehodilo transverzalo 1580 planincev in je dvignilo transverzalne knjižice 20 785 pohodnikov. Leto za letom jim sledijo številni tisoči novih planincev.

Čeprav so iz Švice, pradomovine alpinizma, grobo napadli Šumljakovo izvirno in spodbudno zamisel, češ da je nesimpatično obvezujoča, če že ne kar komunistično ukazujoča, pa so v naslednjih letih tudi Švicarji prevzeli trasiranje povezanih planinskih poti — in za njimi vsa Evropa, če že ne ves planinski svet.

V vodilnem švicarskem planinskem glasilu je našo transverzalo uspešno branil pisec prve slovenske naravovarstvene knjige »Kjer tišina šepeta« profesor Franče Avčin. Svoj zadnji počitek si je izbral ob zvesti sopotnici Lilijani nad Sočo, na pokopališču v Trenti.

Od leta 1960 naprej obljubljam planinci, da bo dobila Vremščica na 75. točki čudovite poti svojo planinsko postojanko. Od planinske koče »Mladika« nad Postojno do Tumove koče na Slavniku je osemnajst ur hoda. Na vsej transverzali od Maribora do Kopra je to edini odsek, ki ga ni mogoče prehoditi v enem dnevu. Planinsko

društvo v Sežani, ki je slavilo 1987. leta 35 let obstoja, je v svojih najboljših letih še vedno edino primorsko planinsko društvo brez koče. Premore pa Vremščico, v maju zbirališče primorske mladine. Sedanjí odbor društva se je končno odločil, da bo zgradil mladinsko planinsko kočo na gori Vremščici v dobro vse slovenske mladine — in kriznim časom navkljub.

Senožejci na čelu z Radom Medenom so za kočo že marsikaj pripravili: od lokacijskega dovoljenja, potrjenega od postojnske garnizije JLA in od goriškega zavoda za spomeniško varstvo, od parcele ob stoletni bukvi, kjer so se včasih, ko so na Vremščici še kosili, zbirali kosci, ko so jim prinesla kosila v jerbasih brhka senožejska, gabrška in vremška dekleta, do projekta za kočo, ki ga je pripravil Kraševac, arhitekt Marjan Vrabec, in do 3500 beton-skih blokov, ki jih je dovolj za celotno stavbo. Pod njeno gostoljubno streho in v gozdu pod vrhom Vremščice bo vsem gostom odprta jedilnica z 20 sedeži, skupna spalnica z 20 ležišči, kuhinja, dve dvoposteljni sobi, prha s toplo vodo in odprta terasa. Vse to bo ob zaključku ceste, ki omogoča motoriziranim turistom, še zlasti Tržačanom, željnim ovčjega sira, pršuta in terana, da se brez posebnega truda pripeljejo prav pod vrh Vremščice.

Senožejska in sezanska mladina naj bi imela v koči glavno besedo. Prav zaradi nje je dobro in koristno, da dobi Vremščica v kriznem in novega zaupanja vrednem 1989. letu mladinsko planinsko kočo na čudoviti gori Vremščici, na pragu svetovno znanih in od UNESCO priznanih — čeprav še vedno ogroženih — Škocjan-skih jam.

Branko Šalamun

PV pred 83 leti

Pred 83 leti, leta 1906, je bilo na straneh Planinskega vestnika objavljeno tudi tole:

»Vstopili smo v ves zamotan kaos dolgov, upnikov in dolžnikov. Še imamo dolžnikov, ki si ne delajo časti s tem, da še danes odtegujejo podružnici večletne zaostanke članarine. Te malo-zavedne naj se skuša v prihodnjem letu prisiliti k plačilu sodnim potom, tudi če bi jih s tem skrajnim korakom odtujili podružnici; taki člani ne hasnijo nobenemu društvu.«

Ali je kaj novega pod tem soncem? Ali so se glede tega od takrat časi kaj spremenili? Spremenile so se le navade — in morda odločnost ljudi (tudi »udov« planinske organizacije): včasih bi bili pripravljeni članarino izterjati tudi s sodnijo, danes tak dolg preprosto odpišemo.

Zato so takrat imeli, danes pa tudi imamo — kar pač imamo.